

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

SZOLNOK-DOBOKAVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉGI IRODA:

Szécsenyi-utca, (csizmadiaszin alatt.)

Hivatalos óra: d. e. 8—11-ig, d. u. 3—5-ig.

Névtelenül beküldött és bérmentetlen levelek nem fogadtatnak el.

Nyílttéri cikkeket garmondsora után 30 kr. fizetendő.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.Helyben és vidékre egész évre 6 frt, — fél évre 3 frt,
— évnegyedre 1 frt 50 kr

Községeknek, egész évre előfizetve 5 frt.

Hirdetési díjak:egy 30 négyszög cm. tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja
50 kr. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr.**A nagylelkű adakozó.**

Mikor Frank ur, a nagylelkű, ezelőtt egy félévvel „szíve sugallatát“ követve, posta-utczai szép házat, egy a nőegylettel együttesen — megnyitandó árvaház céljából illetékes helyen rendelkezésre bocsátotta, hozsánát zengtünk a közönség füleibe. Megszólaltak a jerichói öblös trombiták, minden sipot megfújtunk, hogy hire minél távolabbra terjedjen, hogy lelkesüljen a magyar és ragadjon a példa.

A fővárosi sajtó is megemlékezett róla.

Hirneve a szél szárnyain röpült, az árvák sohaja elnémult, a szellő azt susogta, mindenki azt mondotta: Frank, a nagylelkű!

Mikor aztán azt mondta a nőegylet, hogy szeretné azt a házat arra a célra bekebelezni s a kontraktust elküldötte Frankhoz, a nagylelkűhez, előállott Frank, a kislelkű és azt mondta, hogy ő azt a házat nem adja a nőegyletnek.

Himezett, hámozott, s olyan feltételeket szabott, a melyek 100 év múlva sem teljesíthetők, tehát egyenértékűek a visszavonással.

Lapunk mult számában ismertette volt az egész historia, most csak egy néhány reflexiót kockáztatunk azon célból, hogy Frank urnak, a nagylelkűnek fényképét egy kissé kidomborítsuk.

Ki az a Frank ur?

Mit adományozott?

Mi célból?

És miért vonta vissza adományát?

Frank ur egy jómódu, majdnem gazdag városi polgár, ki saját munkájával szerezte vagyonát.

Gyermekei nincsenek, családja 2 tagból áll.

Nagyon takarékos ember volt, a jótékonyosság oltárán nem szerette áldozni.

Hanem mikor érezte, hogy életereje hajlik, tudta, hogy megörökítendő dolgokat életében nem mivelt, hogy van miből, jut is, marad is; senki által nem biztatva, saját szíve sugallatára hallgatva, felajánlotta, odaadta házat árvaháznak, azon célból, hogy a nőegylet még ez évben nyissa meg bármily szerény körülmények közt is.

Aztán visszavonta, mert rábeszéltek, vagy pedig sajnálta a fogyatéket, vagy, mert gyorsan hirnèvre akart szert tenni, vagy végül azért, mert számot vetve helyzetével úgy találta, hogy elhamarkodta a dolgot s majd nem lesz miből megélni.

A kit a szószegekre rá lehet beszélni, az nem erősjellemű ember.

A ki sajnálja odaigért javait az árvák szájától, az nem jó lelkű.

A ki nem vet számot magával és csak úgy vaktába adományoz, az fuzsitus.

Frank ur soha sem volt fuzsitus, mert úgy nem lehet vagyont gyűjteni.

Frank ur sokkal számítóbber ember, semmint ne tudná, hogy mit adhat oda és mit nem. Mert nem arról volt szó, hogy 2 forintot, hanem arról, hogy egy egész házat adjon.

Ezt meg kellett neki gondolnia.

Ennek ellenkezőjét senki sem hiszi el neki.

Megmarad tehát a többi tétel.

Frank ur vagy szószege, mint a milyent sokat mutat fel a történelem, s ez nagy hiba. Vagy hirnèvre vágyó és nem

választja az eszközöket, miként nem válogatta Herostratus, ki Efesusban a híres Diána templomát felgyújtotta, csak hogy hirnèvre tegyen szert.

Vagy pedig sajnálja az árváktól a betevő falatot s akkor nem jó lelkű.

Summa summarum:

Minden szentnek maga felé hajlik a keze, s e tekintetben Frank ur praktikus férfi.

Mikor a gólya hosszas lakmározás után jóllakott, a csőre elé került még egy kővér béka.

Mit tegyen vele? Megegye? Hiszen már jól lakott. Hagyta tehát, hogy felfalja a mellette álló éhes gólya. De mikor látta, hogy emez olyan mobó étvágygyal nyul utánna, így gondolkozott:

Megeszlek béka, mert ha nem eszlek meg én, más fog megenni.

És felfalta a békát.

Tehette, mert neki hosszabb lábai voltak.

Csak megtisztelni véljük, ha azt mondjuk:

Frank ur a gólya.

Z.

Községi illetőség.

Deés városában a lefolyt közelebbi évtizedek alatt lakosainak száma már-már megkétszereződött s naponként újabb meg újabb nemzetiségű egyének költözködnek be, telepednek meg, kik azon előnyöket, melyekkel városunkban találkoznak, s háborítlanul élvezik, — a községi kötelekben minden viszont kötelezettség s ezzel járó díj fizetés nélkül.

Nagy ideje volt hát, hogy Deés városa is bizonyos díjt állapítson meg, s annak kifizetésére

A „Szolnok-Doboka” tárczája.

A munkássági hajlam fejlesztése növendékeinkben.

Irta és felolvasta özv. br. Horváth Samuné a megyei tanítótestület deési fiókkörének október 2-án tartott gyűlésén.

A két hónapi hosszú iskolai szünet lejárt! S ime a tantestületnek e tanévben első fiókköri gyűlésén már ismét együtt vagyunk! S közölünk az, ki a falu csendes magányában, vagy egy nagy város zajos élvezetei között — vagy az, ki üdítő fürdőhelyen, vagy az édes szülőföld és családi kör otthonában töltötte idejét — egyenlően sietett kötelessége és munkásságának színhelyére. S ma már ujult erővel s szép reményekkel nézünk a már megkezdett év munkája elé.

Tehát ki-k kedve és körülményeihez képest töltötte idejét; de alig hiszem, hogy akadna közöttünk csak egy is, k a „szünidő” nevezet alatt az édes semmittevést értette s ismeretek gyűjtésével, önmiveléssel vagy hasznos kézimunkákkal ne töltötte volna idejét. Tehát a munkát ismét munka váltotta fel. A munkásság: emberi bivatását átértő egyénnek életfeladata. Mielőtt tehát a fennirt tétel tulajdonképeni megfigyeléséhez fognék — becses figyelmöket igénybe véve, szölok pár szót a munkáról és annak előnyeiről.

A munka lehet testi és szellemi. Az, a test edzésére, képződésére, a tagok arányos fejlődésére; ez, a szellem élesítésére, mivelésére, az emberi méltóság megismerésére vezet. De mind-

kettőnek gyakorlására egyaránt szükségünk van. Mily magasztos élvezetet is nyújt egy-egy jól elvégzett munka! Mily tiszta örömmel s valódi megelégedéssel gondolunk arra: ezt én végeztem. Mennyire emelkedik ez által önbizalmunk, s ezzel kapcsolatban munkakedvünk fokozottabb mérvben lép fel. E munkakedv pedig az, mely az anyának, — ha elveszti egyetlen gyermekét, — a családnak, ha fentartóját, gyámolát ragadja el a halál, — vagy a sors csapásaitól többszörösen sújtott szerencsétlen egyénnek vigasztalást, feledést nyújt s megmenti a kétségbeeséstől.

De tapasztalhattuk az életbe azt is, hogy a munkás emberek rendszerint erkölcsösebbek, valóságosabbak, mint a dologtalanok, mert munkájuk által bizonyos anyagi jóllétre tevén szert, megelégedettebbek s így boldogabbak. S nem fakednak mindegyre panaszra Isten és a sors ellen, mintegy ezeket állítván okul helyzetük nyomorult voltaért. Tehát a munkás ember vagyonra is tehet szert, mely egyéni és családi jóllétet, társadalmi tekintélyt és előnyöket biztosít számára. Egy vagyonos ember előtt nyitva áll az ut jótenni barátaival, s adakozni egy vagy más jótékony célra, s így a jóttevés boldogító érzetét élvezni. A dologtalan ember mindig mástól vár segítséget, unalomról panaszodik, mely többnyire az erkölcsi súlyedés örvényébe vezet. Igen találon jegyzi meg Roussau: „Munka, fáradság öröme válnak, ha értünk hozzá megadni azoknak a kellő irányt. Az ép lélek kellemetesebb találja a közönséges foglalkozásokat épen úgy, mint a test épsége a legegyszerűbb tápszereket is a legizletesebbé teszi. S mindazon unatkozott emberek, a

kiknek oly nehéz valamit feltalálni, a mi őket gyönyörködteti, undorukat csak rossz tetteiknek köszönhetik és a nemes iránti érzelmet akkor vesztik el, midőn a kötelesség iránti érdeklődés bennök megszűnik.”

Az egyes emberek munkássága a társadalom és nemzetek jóllétének és műveltségének hatalmas emeltyűjét képezi. Az ember munkára teremtett, de kevés van olyan, ki belső erkölcsi szükségéből munkálkodnék, legtöbbet a szükség kényszerít a tevékenységre. Azért mi, kik a nevelés és tanítás terén működünk, hivatva vagyunk a munkásságot növendékeinkben fejleszteni s oda-hatni, hogy a munkát — mint az élet célját tekintsék. Lássuk tehát, hogy ezt elérhessük minő eszközök szükségesek, illetőleg minő szabályokat tartsunk szem előtt.

Első és hathatós eszköz: a tanító példája. A gyermek a tanító modorát és ténykedéseit figyelemmel kíséri, s már gyermeki hajlamánál fogva mintegy ösztönszerűleg utánzásra méltónak tartja, vagy arra magát indítatva éri.

Ha tehát a tanító folytonosan munkálkodik, ha kedvvel, lélekkel működik azon körben, melynek középpontját képezi; ha a munkásságból származó valódi lelki gyönyöreket ő maga ismeri, úgy növendékeiben a munkássági hajlam fejlesztésére megtette az első lépést. Mert, mint Pláto mondja: „a jó nevelés nem abban áll, hogy oktatásokat, feddéseket adunk, hanem abban, hogy megtesszük magunkat, amit másoktól követelünk.”

2. A munka a gyermek fejlettségéhez alkalmazott legyen.

Ha igen kevés vagy könnyű anyagot kap a

kötelezze a kötelékében letelepedni és élni kívánókat.

Kötelessége ez először saját jólfelfogott érdekében, de kötelessége ez a közbiztonság tekintetéből is, hogy így a világtáj négy részéből felkerekedett népség beözönlése által annak a város általi föntartása ne váljék nehézzé, s másfelől a lakosok se legyenek az illetők zaklatásának kitéve.

E szempontokból tekintjük mi az e tárgyban közelebb meghozott és illetékes helyen már jóváhagyott szabályrendeletet, melyet a nagy közönség érdekében s ez ügyben leendő tájékoztatás tekintetéből egész terjedelmében a következőkben közlünk.

Szabályrendelet a községi kötelékbe való felvételért Deés városában fizetendő díj tárgyában.

1. §. Az 1886. évi XXII. t.-cz. 10. §-ában*) megállapított módon nyert felvételért ötven forint, a 11. §-ában pedig egyszázötven forint fizetendő községi kötelékbe való felvételi díj ezimén a városi majorsági pénztárba.

2. §. Az 1. §-ban körülírt felvételi díj azoktól is követelhető, a kiknek felvétele az idézett t.-cz. 10. §-ában megállapított módon már megtörtént; de viszont a képviselő-testület által engedhető annak, ki a város ügyei körül kiváló érdemeket szerzett.

3. A megállapított díj a fizetési meghagyás kézbesítésétől számítandó 15 nap alatt fizetendő be. Azok, kik a községi kötelékbe való felvételt az 1. §. szerint kérelmezik, kötelesek a felvételi díjat folyamodásukhoz mellékelni.

4. §. A Deés városában telepedett összes idegenek a városi rendőrség által nyilvántartandók a 2. §. esetében járó felvételi díjak pontos behajtása céljából.

5. §. A városi tanács a községi kötelékbe felvett egyénekről törzskönyvet vezet, melynek rovatai a következők: 1. rovat: folyó szám; 2. rovat: a felvett egyén neve és foglalkozása; 3. rovat: azon község megnevezése, melynek kötelékéből az illető kilépett; 4. rovat: a képviselő-testület határozatának kelte és száma; 5. rovat: a megállapított felvételi díj; 6. rovat: a díj beutalásának kelte és száma; 7. rovat: jegyzet.

6. §. A letelepedési díjak a létesítendő városi tisztviselők nyugdíjalapja javára fordíttatnak.

*) E szakasz arra az esetre vonatkozik, midőn a községi illetőség, a települési szándék bejelentése nélkül is, hallgatag megszerezhető.

**) E szakasz a község kötelékébe való felvételről szól. A település ugyanis még nem adja meg a jogot arra, hogy a települt a községi tagoknak biztosított jogokban részesüljön. A községi kötelékbe való felvétel azonban maga után vonja azt, hogy a felvett befolyást nyer a község ügyeire, választó és választható, jogot nyer a községi vagyon élvezetére, úgyszintén a község támogatására szegénység, betegség esetében stb.

munkásságra, nem talál benne élvezetet, egykedvűen és unatkozva végzi. Ha pedig nehéz — korát felülmúló feladatokkal gyötörjük: munkakedvét teljesen elveszti, mert tapasztalni fogja, hogy kellő igyekezettel és jóindulattal sem képes a feladott munkát elvégezni. De, ha a mint a növendékkorban előhaladt, s fejlődik testi és szellemi élete, e fejlettséghez alkalmazva adunk tevékenységének tért; ha felhívás és vezérlés által igyekszünk a megkezdett munkát kivihetőnek feltüntetni — megmutatva a különös előnyöket, melyek a végrehajtást megkönnyítik — célunkhoz ismét közelebb állunk. Hisz fiatal korban a tevékenység valóságos szükség, s mondhatni e korban a nehezebb munka kevésbé fáraszt a hallgató figyelemnél.

3. A jól végzett munka kellő méltatása.

Ha egy pontosan, jól teljesített feladatnál a tetszésnek és meglegedésnek kifejezését látja a növendék tanítója arcán, örömmel gondol végzett munkájára, s újabb tevékenységre ösztönözve, türelemmel, kitartással fog munkálkodni. Mig ha jól vagy rosszul végzett munkáját figyelmére sem méltatja; vagy, ha az ő tisztán, jól és pontosan megkésztett feladata csak annyit számít, mint a másik többnemű hibákkal — szóval hanyagul beadott munkálatai, igen természetes, hogy munkássági hajlama csökken. Ezért a munka kellő méltatása kitűzött célunk eléréséhez egyik fontos eszköz.

4. A munka-változtatás.

Hallottam elemi tanítókról, kik a maguk kényelméért 2—3 óra hosszáig irattak növendékeikkel, vagy más hallgatóságos munkát adtak

7. §. Allami, törvényhatósági és városi tisztviselők, szolgák, lelkészek, tanítók, a község kötelékébe lépett családfő, házastársa és kiskorú gyermekei, valamint az illetőséggel bíró férfivel házasságra lépett nő és ennek kiskorú gyermekei, kik a községi törvény 10. §-a alapján és módon léptek a város kötelékébe, az 50 frt díj fizetése alól felmentetnek; ellenben azok, a kik a 11. §. alapján léptek a város kötelékébe, a 150 frt díjt fizetni kötelesek.

8. §. Jelen szabályrendelet Szolnok-Dobokavármegye törvényhatóságának jóváhagyása után azonnal életbe lép és végrehajtásával a tanács és a rendőrség bizatik meg.

Elfogadtatott Deés város képviselő-testületének 1889. évi február 4-én tartott gyűlésében 15. jkvi sz. a. kelt határozatával.

Jóváhagyatott Szolnok-Dobokavármegye törvényhatósági bizottságának Deésen, 1889. május hó 29. napján tartott közgyűlésében 51. jk. sz. a. hozott határozatával.

Milyen lesz az állami közigazgatás?

A nagy politikai lapok közlik azt a munkálatot, mely a közigazgatás tervbe vett reformjának alkalmából a közelebb tartott miniszteri tanácskozásoknak alapját képezte.

A munkálat csak vázát adja annak a reformtervezetnek, melyet a kormány maga elé tűzött, de mint egyszerű vázlat is alkalmas arra, hogy a kormány reformtervezetének irányelvei felől tájékozást nyújtson.

A reformtervezet eme vázlatát az irt lapok az alábbiakban adják:

I. A községekről szóló törvény czikk módosítandó lenne a következő irányelvek szem előtt tartásával:

A) Kis és nagy községekre nézve:

A községi hatáskörben foglalt önkormányzati (községi belügyek intézése) vonatkozó) jogosítvány elkülönítendő lenne azon másiktól, mely a kormány és törvényhatóság által az állami és törvényhatósági közigazgatás keretében tett intézkedések végrehajtásában áll.

2. Az 1.) alatt jelzett első feladat (a községi belügyek intézése) szabatosabb körvonalozás, hatékony felügyelet és ellenőrzés szervezése mellett továbbra is meghagyatnak a községnél, melyet az intézkedésben a ma érvényben levő törvény szerint összeállítandó képviselő-testület és a végrehajtásban az ennek felelős és időszakonként választandó előljároság képviselne; a másik ellenben (kormány és törvényhatósági intézkedések végrehajtása) a községi hatáskörből kiszakítandó s a jelenlegi körjegyzőségek hasonlatosságára szervezett községi csoportonként alkalmazott biztosokra ruháztatnék át.

3. A községi csoport-biztosok a megyék közigazgatási bizottsága által, a mostani községi jegyzőkhöz hasonló minősítésű egyénekből

összeállított lajstrom alapján a belügyminiszter által élethossziglan nevezetnének ki, fizetésüket és nyugdíjukat az állampénztárból huznák s hivatalukból csak bírói vagy fegyelmi határozattal volnának elmozdithatók; szolgálati érdekből azonban a belügyminiszter által bármikor és akárhova áthelyezhetők lennének.

4. A csoport-biztos utasításait rendszerint a főszolgabírótól venné s közvetlenül annak lenne alárendelve.

5. A községi képviselő-testület és előljároság a csoportbiztos minden az állami és törvényhatósági közigazgatásra vonatkozó eljárásaiban támogatni s e végből hozzája intézendő felhívásait teljesíteni tartozik.

B) Rendezett tanácsú városokra nézve:

1. Az azok hatáskörében foglalt jogosítványoknak az A) 1. pontja alatt jelzett szétválasztása szintén keresztfül viendő lenne, azon eltéréssel mindazonáltal:

a) hogy azokban az állami és törvényhatósági közigazgatásra vonatkozó intézkedések végrehajtására nem alkalmaztatnék külön állami közeget, hanem az egyenesen a polgármesterre bízott, kinek ennek következtében jelentkező kettős minőséghez képest a belügyminiszternek a képviselő-testület hármass kijelölésére alapított előterjesztésére ő felsége által élethossziglan nevezetnének ki, fizetését és nyugdíját az állami pénztárból huzná, hivatalától csak bírói vagy fegyelmi határozattal mozdíthatnák el s át nem volna helyezhető.

b) hogy a rendőrigazgatás ügye a rendezett tanácsú városi hatáskörből kiszakítva államosítottatnék, következésképpen a rendőrségi hivatali személyzet a miniszter által élethossziglan kinevezetnének, fizetését és nyugdíját az állami pénztárból nyerné, csak bírói vagy fegyelmi ítélet folytán bocsáthatnák el, szolgálati érdekből mindig és bárhova áthelyeztetnének s közvetlen az alispán joghatósága alá helyezettetnék.

2. A polgármester az állami és törvényhatósági adminisztráció körére vonatkozólag utasításait az alispántól venné s közvetlenül annak lenne alája rendelve.

3. A rendezett tanácsú város tanácsa s tisztviselői s más alkalmazottjai a polgármestert az állami és törvényhatósági adminisztráció körüli teendőiben támogatni s annak intézkedéseit teljesíteni tartoznának.

4. A rendezett tanácsú városi önkormányzati ügyeket az intézkedésben a mai álláspontnak megfelelően szervezendő képviselő-testület, a végrehajtásban pedig a tanács és az élethossziglan választandó tisztikar, élén a kinevezett polgármesterrel képviselné.

A rendezett tanácsú városok szélesebb alapokra fektetett önkormányzati joga nemcsak meghagyandó, de az kellőleg szervezendő, hatályos felügyelet és ellenőrzés mellett még tágitandó lenne. (Folyt. köv.)

VEGYESEK.

— Szolnok-Dobokavármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülését folyó évi október hó 23-ik napján délután 4 órakor fogja megtartani.

Többek közt fényes példa erre Görögország, mely addig volt hires és hatalmas, mig lakosai fáradhatatlanul munkálkodtak; de midőn napjait a közpiaczen tétlenül töltötték el, hanyatlásnak indult dicősege. S Róma szintén akkor volt külsőleg nagy, belsőleg erős, mig népeinek erkölcsait a vallásosság, a munkásság védte.

De azt is tudjuk, hogy midőn Amerikát fölfedezték, özönlött a sok arany Spanyolországba s a spanyol nép elbizakodva, a munkássággal felhagyott, senki sem dolgozott többé, de lassan-lassan a pénz más országokba folyt s így gazdaságuk megcsökkenve, koldulás, inség várt rájuk. Így a munkásság és dologtalanság példáit egymás mellé állítva, a gyermeket a munka valódi értékének megismeréséhez vezetjük. S ekkor lélek-ből, meggyőződésből fog munkálkodni.

6. Végül vegyük számba a gyermek egyéniségét is, legyünk tekintettel a nemre, a véralakra a munka kiosztásánál, s ehhez mértén alkalmazzuk az eszközöket célunk eléréséhez.

Szerény nézetem szerint ezen pontok — a munka utáni kellő nyugalommal egybekötve — képezik azon szabályokat, melyeknek alkalmazása által növendékeinkben a munkássági hajlamot felkölthetjük s tovább fejleszthetjük. Erre pedig nagy szükségünk van, mert kellő munkásság nélkül minden fáradozásunk hasztalan volna. Mutasunk tehát mi is jó példát nekik — iskoláink s gyűléseink jelmondataul választva Tompa ezen sorait:

„Munkásság az élet sója,
A romlástól, mely megőrja;
S csak az, ki nem hevert,
Várhat áldást és sükert.”

— **Ő felsége** a király magánpénztárából Grigucz János lápos-debreki gör. kath. lelkésznek 30 frt segélyt adományozott.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter Pap Sándor magyar-láposi járásbíró ugyanazon minőségben Nagy-Bányára helyezte át.

— **Miklós Gyula** jól szervezett, 42 tagból álló társulatával és saját zenekarával a sziniidényt Deésen, f. hó 16-án hazai szinirodalmunk legjelesbikével: Katona József „Bánk bán” című tragoediájával megkezdte. Miként a már közkezen lévő szini-jelentésében igéri, azon lesz, hogy itt működése alatt csakis elismert jelességű színműveket és operetteket hozzon színre, u. m.: „Király és pór”, „Ingyenélők”, „Az ideges nők”, „Az ember comoediája”, „Nóra”, „Sarah grófné”, „Georgette”, „Kondorosi szép csaplárné”, „A 2114-ik bérkocsi”, „Rantzauk”, „A fegyencz leánya”, „Trapezunti hercegnő”, „Királyfogás”, „Furcsa háború”, „Kapitány kisasszony”, „Titkos csók”, „Utolsó szerelem”, „A genuai dudás”, „Desentor”, „Rezervisták” stb. A bérlet eszközésével Kömley Gyulát, a társulat titkárát bízta meg. Ajánljuk a közönség pártfogásába.

— **Az időjárás** a múlt héti zivataros és mostoha napok után nagyonis nyári hőségre fordult. Jelesen kedden délután oly nagy hőség volt, hogy a hirtelen elborult láthatáron a sötét felhők, villámlás és dörgés közt egy futó meleg záport hoztak. Közbe-közbe jég és dara is hullott. Jelenleg szép tiszta napjaink vannak, melyeknek hősége a déli órákban csaknem perzselő.

— **A szüret** e hét napjaiban városunkban nagyon egykedvűen folyt le. Mennyiségileg még kielégítő lenne, mert a hosszas esőzés alatt — bár a jobb fajta — szőlők elrothadtak, de az ez alatt megdagadt szőlő bogyók elég bőven adták a nedvet, de milységileg nagyon gyenge, mert a szőlő-cukor és borsavany nagy hiányában az elsűrt must még hüvös pincékben is csakhamar pezségbe indult. Különben az ára 1 frt körül fizetődik vedrenként.

— **„Friseur und Haarschneide Salon”** felirat diszeleg egy sárgával szegélyezett fekete táblán, a Voith-palota egyik földszinti bolthelyiségén. Voith ur bizonyára még nem vette észre, különben nem túrná ott.

— **Százezer forintot adományozott** Semsey Andor a tudományoknak eddig is bőkezű Maceenása a magyar tudományos akadémia számára, hogy ezen összeg 10—10 ezer forintba felosztva, ezekkel tíz abszolút becsü pályamunka díjazásáért, melyek a magyar nyelvtant, a magyar irodalomtörténetet, a magyar régiségtant, Magyarország történetét, földrajzát, közgazdaságát, geológiáját, ásvány-, növény- és állattanát tárgyalják. E nagyszerű adomány nem szorul dieséretre!

— **Az erdélyi ref. egyházkerület** közgyűlésén Kolozsvárt úgy a világi, mint az egyházi tagok az egész egyházkerületből nagy számban jelentek meg, melyet Szász Domokos püspök hatásos imával nyitott meg. Ezután báró Bánffy Dezső tartott elnöki megnyitót, megemlékezőt az egyházkerület volt főgondnoka, báró Kemény Gábor haláláról, utalva végül a közgyűlés fontosságára. Ezután testületileg a bel-farkas-utcai ref. templomba mentek, hol Kemény Gábor-emlékünnepeket tartottak. A közgyűlés első főtárgya a Kemény Gábor halála által megürült főgondnoki állás betöltése volt, melyre gróf Bethlen Gábor választotta meg. A választás eredményének kihirdetése után megkezdett a tárgyalás a nagyenyedi ref. theológiának Kolozsvárra áthelyezésének kérdése fölött s ez ügyben élénk vita fejlődött ki. A gyűléstöbb napi élénk tárgyalás után gr. Bethlen Géza azon határozati javaslatát fogadta el, hogy Kolozsvárt az egyházkerületi theologiai akadémiát és az állami tanárképződe ref. növendékeinek felekezeti paedagogiumát internatussal és konviktussal kiegészítve, berendezi és a lehető rövid idő alatt fölláttja. Báró Bánffy Dezső a vitára visszatérve előadja, hogy elfogadtatott az az elv, miszerint a theologusok képzése Kolozsvárt előnyösebb, kimondotta a határozat, hogy tartsa az igazgató-tanács — mielőtt az akadémia áthozatnék — köteletségének gondoskodni a fedezetről. Nyomaiba óhajtván lépni egy nagy kezdeményezőnek, kedves köteleességet vél teljesíteni, hogy e célra négy százassal járuljon. Ezután még több mások is tettek ajánlatot.

— **Vettük az „Armenia”** magyar-örmény

haviszemle 10-ik füzetét. A jelen füzet is érdekes tartalommal jelent meg. Jelesen: dr. Molnár Antaltól „Az örmény nyelv alakulásáról” a harmadik cikket hozza, Harmath Lujzától „Náhabet leánya” című örmény regét közli, ezután jönnek kisebb közlemények és végül „Mi ujság az örmény világban?”

— **Sándor csár** megérkezett Berlinbe. A pályaudvaron Vilmos császár, az uralkodóház többi férfitagjai és Bismarck herceg fogadták. A csár és a császár többször megölelték egymást. Sándor csár Bismarcknak kezét nyújtotta. A diszszázad elvonulása után a zenekar az orosz himnuszot játszta. A két uralkodó nyitott négyes fogaton hajtattott sorfalat képező csapatok és óriási közönség között, az orosz követtségi palotához. Midőn a brandenburgi kapu előtt elhaladtak, 101 ágylövés dördült el. A város zászlódiszben van és az idő derült.

— **Gyászhir.** „Alólirottak mélyen megszorodott szívvel jelenttk, hogy Albert János Voith Gergely ur gyári gépésze életének 41-ik, boldog házasságának 9-ik évében, folyó év október hó 10-én, hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogultnak hült tetemei f. hó 12-én d. u. 4 órakor fognak Bánffy-utcai lakásáról az ev. ref. egyházi szertartás után a rózsahegy-i sírkertbe elszállíttatni. Béke poraira! Deés, 1889. október 10. Özv. Albert Jánosné szül. Csiszár Róza, mint neje és Erzsike, mint leányuk. Özv. Albert Ferenczné és gyermekei. Albert Sára, ferjezett Marton Györgyné. Albert Zsuzsánna, férj. Gojdar Jánosné és gyermekei. Albert István és neje, mint testvérei. Csiszár Imre, mint após. Ipner Karolina mint anyós és gyermekeik.”

Apró hírek. A honvédelmi Piskinél már épülőfélben van, de, hogy teljesen befejezhető s nemsokára leleplezhető legyen, még 4—500 forintba volna szükség. A piski telepi honvédelmi bizottság most ismét a közönség hazafias áldozatkészségéhez fordul és kéri a nemes cél támogatását ez utolsó stádiumban is. — **Magyarországból** a párisi kiállításra a Budapesten alakult magánjellegű bizottságnál mindössze 65 kiállító jelentkezett. Ezek közül 48 részesült a nemzetközi jury díjazásában. — **E hó 2-án** délután Zselénszky Róbert gróf ötvenesi uradalmában a villám belesapott egy 42 öles dohánypajtába s azt a benne volt 12,800 kötél dohánynyal együtt porrá égette. Az egész érték biztosítva volt. — **Angolországban** nagy mozgalom indult meg abból a célból, hogy a török szultán rendelkezésére egy új páncélos hajót bocsássonak. — **Bukarestben** azt beszélék, hogy Erzsébet román királyné nyolcz napot Párisban töltött. Csak egy udvarhölgy kíséretében utazott a francia fővárosba és a legnagyobb inkognitóban látogatta meg naponkint a kiállítást s mindig feketébe volt öltözve. — **Másodrendű táviratok.** Bécsben fontolóra kezdik venni, nem volna-e célszerű, ha életbe léptetnék a külföldön már divó ugynevezett „másodrendű táviratok”-at. E másodrendű táviratozás lényege abban áll, hogy a rendes és nagyobb díjjal járó táviratok előnyben részesülnek fölöttük. S mivel e másodrendű táviratok nagyon olcsók lehetnek, nincs kétség, hogy a távirai forgalom rohamosan emelkednék. — **Szét-szedhető vasuti hidat** sikerült Eiffelnek, a párisi kiállítási torony építőjének konstruálni. Különösen hadászati tekintetben fontos az új szerkezetű hid. **Tizenöt éve,** hogy a filloxera föllépését először konstataáltak hazánkban s a hivatalos adatok ma már szomorú adatokban bővelkednek e végzetes rovar romboló munkájáról. Eleinte lassan terjedt, de most évről évre rohamosabban lép el mind nagyobb területeket. — **A vértanuk vidéki emlék-ünnepélyekről** többfelől érkeznek tudósítások. Aradon szüneteltek az iskolákban az előadások s a szép idő felhasználásával sokan érkeztek a vidékről is. A város számos épületén gyászlóbogó lengett. Debreczenben az eddiginél szélesebb körben folyt le a gyászosünnepély. Kolozsvárt alkalmi beszédek, szavaltatok és a polgári dalegylet éneke mellett emlékeztek meg az aradi 13 vértanuról. Győrtől a 13 vértanu képét gyászfátyol borítá s a szónoki emelvény is feketével volt bevonva. — **A közigazgatási reform kérdése** sorra szóba kerül a megyék és városok közgyűlésein. Legutóbb Pozsony város közgyűlésén hozták föl, Gróf Zichy József főispán kijelen-

té, hogy nincs még oly közel annak megvalósítása, miszerint már számításba vehető is volna. —

NYILTÉR.†)

Köszönet-nyilvánítás.

Alólirott a magam, gyermekeim nevében hála köszönetemet nyilvánítom mindazon testületek, barátok és egyeseknek, kik az engem és családomat — forrón szeretett férjem elhalálózásával — ért fájdalmas csapás alkalmával irántunk részvétet tanusítottak, boldogult feledhetetlen férjem ravatalára koszorut helyeztek, a gyászszerartás és végtisztességnél megjelentek.

Deés, 1889. október hó 10-én.

Özv. B. Krémer Sámuelné,
szül. Papp Regina.

KÖZGAZDASÁG.

A must kezelése.

Megyénk az erdélyi borvidékeknek ugynevezett mezősi zónájába esik, melynek — főleg a Nagy-Szamos völgyének délre dülő lankás hegyoldalain jó bort adó ültetvények vannak. — Ezen esztendőben a silány gabnatermés közepette a szépen és korán fejlődésnek indult szőlőben reméltünk némi kárpótlást, azonban az augusztus végével bekövetkezett s csaknem egy hónapon át tartott hüvös és esős időjárás ezen reménységet is tönkretette, mely okon nemcsak lehetetlenné vált a szőlő bogyóinak teljes megérése, hanem a tulságos nedves időjárás egy nagy részét el is rothadtszította és így hátrányos befolyással vannak az egészséges szőlőszemekre nézve is. Azokat pedig egészen eldobni káros lenne. E célból az ezekből sürt musttal való eljárásra nézve némi utasítást kívánunk adni a következőkben.

Az új boroknak, ha rothadt szőlőből nyertek és ha levegőn állnak, meg van az a hajlamuk, hogy bizonyos barna színt vesznek fel, mely szín először is a felső rétegekben mutatkozik s onnét terjed lefelé, míg csak az egész folyadék sötétbarna lesz, mire barna csapadék válik ki a fenekére s a bor kezd újra derülni. Ez onnét magyarázható, hogy a rothadt szemek és csutkákból, ha azok hosszabb ideig állnak összezuzva, bizonyos anyagok oldatnak ki, melyek nem csapódnak le az erjedés alatt, hanem később, midőn az új borból a szénsav már elillant s a körleg hat reá, az élely befolyása alatt fel nem oldhatókká lezzenek. Minél több rothadt szem jut a mustba, s minél tovább áll ez, az említett jelenség annál intenzívebben fog mutatkozni, ellenben a gyors feldolgozás és sajtolás mellett néha egészen el is marad, noha különben keletkezésére megvolnának a szükséges egyéb alapfeltételek.

Szellőzés, derítés, kénezés, (Einschlag) stb. által lehet ezen bajon segíteni. Egy más módozat annak eltávolítására abban áll, hogy a bort jó seprűvel keverjük, illetőleg a meglevő seprűt felzavarjuk s ismét leülepedni engedjük. Ha a jó seprű mennyisége elegendő, a bor ezen kezelés után elveszti megbarnulási képességét. A seprűnek ezen tulajdonságán alapulva fejlődhetett ki az említett körülmények között azon szokás, hogy a nemes rothadásba átment szőlőből nyert borokat igen hosszú ideig hagyják a seprűn állani, a mi által azután segítve van az említett bajon.

A bor lefejtésével kapcsolatos további kérdés az, hogy azon hordót, melybe az új bort lefejtjük, erősen gyengén, vagy éppen ne kénezzük-e? Az erős kénezést a legtöbb esetben bátorozottan mellőzni kell, mert ez által halogatnók az utóerjedés beállását, a bor tehát csak később lenne készen. Kivételt akkor lehetne tenni, ha az új bor hajlandó a megbarnulásra, a mit csakhamar látni lehet, ha abból egy részt palaczkban levegőn állni hagyunk.

De mivel az üres hordók levegőjében mindig van több, kevesebb oly gomba, melyek a borra nézve ártalmasak, s ezek, ha csak egyszerűen beletöltjük a hordóba a bort, ennek további fejlődésére károsak lehetnek. Ha azonban a hordókat kénezzük, ez megöli az említett sporákat, s így azok nem juthatnak a borba.

* E rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS RÉSZ.

Szolnok-Dobokavármegye alispánjától.
13,817. sz. 1889.

Mindenik főszolgabírónak!

A közmunka-váltásdíjnak utolsó részlete folyó hó elején már esedékessé válván, felhivom a czimet, hogy sürgős és szigorú intézkedéseket tegyen aziránt, hogy a községek előljárósága a még hátralékban lévő összes közmunka-váltásdíjakat folyó hó 20-ikig okvetlenül szolgáltassák be a vármegyei pénztárba.

Minthogy a házipénztár már is azon kellemtelen helyzetben van, hogy az utfentartási alapot terhelő kiadásokat készpénz hiányában nem teljesítheti, kérem a czimet, hogy intézkedéseimnek foganatosítását a legszigorubb eljárás alkalmazásával is biztosítani s az eredményről a kitűzött határidőig engem értesíteni sziveskedjék.

Deésen, 1889. évi október hó 8-án.

Szarvadi Pál,
kir. tanácsos alispán.

Szolnok-Dobokavármegye alispánjától.
11,168. sz. 1889.

Mindenik főszolgabírónak!

Az építkezés iránt alkotott és már kormányhatósági megerősítést is nyert szabályrendelet, melyet idei 4199. sz. rendelettemmel meg is küldöttem a czimnek, 69. §-ban engem hatalmaz fel a hatályba léptetés iránti intézkedések megtételére.

A szabályrendelet 2. és 69. §-aiban említett képviselőtestületi határozatok immár minden érdekelt község által meghozva és nálam együtt levén beállott azon feltétel, melytől a szabályrendelet hatályba léptetése függött.

Ennek folytán a vármegye építkezési szab. rendeletét 1889. október hó 1-ő napjával ezennel hatályba léptetni rendelem.

A szabályrendelet rendelkezésére levén bocsátva, alig szükséges annak egyes intézkedéseire részletesebben felhívni figyelmét, mindazonáltal rámutatok a következő fontosabb rendelkezésekre.

1. A 60. §. értelmében a második építési osztályra nézve előírtak általában kötelezők a 3. és 4. osztályokban is, ennél fogva az utóbb említett osztályokra nézve is kihatnak az 55., 56. és 57. § ok, melyek szerint

a) a hol még fakémények vannak vagy kémények egyáltalán nincsenek, azok a szabályrendelet életbelépésétől számított 3 év alatt eltávolítandók, illetőleg tűzmentes anyagból kiépítendőek.

b) a 3. építési osztályban a jelenleg fenálló szalma vagy nádfedelek a szabályrendelet életbelépésétől számított 4 év alatt eltávolítandók, illetőleg szabályszerű anyaggal cserélendőek fel.

c) A kifelé nyíló kapuk és utczaajtók 6 hónap alatt átalakítandók.

d) a 3. osztályban a meglevő kertelések szalma vagy nádfedelei egy év alatt eltávolítandók.

e) a 4. osztályban az épületek közelében a kerteléseken jelenleg meglevő szalma vagy más éféle fedelek egy év az épülettől 10 méter távolságban eltávolítandók.

f) A 3. osztályban a hiányzó szükségszékek 6 hó alatt kiépítendőek, és

g) A meglevő épületekből utczára vagy udvarra kivezetett kéménycsövek a 37. §. szerint a rendőrhatalóság által kitűzendő határidő alatt eltávolítandók.

Felkérem, hogy a szabályrendelet mindezen rendelkezéseinek végrehajtására vezető intézkedéseket azonnal megtenni s azok foganatosítását szigoruan ellenőrizni sziveskedjék.

Végül tájékozásképpen megjegyzem, hogy a szabályrendeletet és a mellékleteit képező községi határozatokat lehetőleg még a jelen év folyamán ki fogom nyomtatni, addig is a mennyiben szükségelné, a hatósága alatti azon községek részéről, melyek részben a 3. építési osztályba tartoznak, a szabályrendelet 2. §-a értelmében meghozott határozatot másolatban szerezze be magának.

Deésen, 1889. évi szeptember hó 12-én.

Szarvadi kir. tan. alispán.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

Sz. 2450—1889. polg. (250)1—1

Hirdetmény. Bokros Béla ügyvéd által képviselt özv. Sándor Jánosné Desseffy Annának

a dobrocseinai összes birtokosság ellen italmérési jog arányosítása iránt indított keresetében tárgyalási határnapul folyó év november hó 18-ik napjának d. e. 9 órája tüzetett ki Dobrocseinán a helyszínére. Hova leendő megjelenés végett összes érdekelt az értesítéssel idéztetnek, hogy a kereset vonatkozó példányai kitett határnapig a kir. törvényszék s illetve községi előljáróságnál megtekinthetők. — A deési kir. törvényszéknek 1889. április hó 27-én tartott üléséből. —

Balás, elnök.

Szálka, jegyző.

5261—1889. sz. polg. (251)1—1

Hirdetmény. Az onoki tagosítási ügyben előmunkálatok megkezdésére tárgyalási határnapul folyó év november hó 16-ik napjának reggeli 10 órája tüzetik Onokon a helyszínére. Hova leendő megjelenés végett összes érdekelt ezennel megidéztenek. — Deés, 1889. október hó 7-én. —

Sebe Pál, eljáró kir. trszéki bíró.

A szamosujvári Világosító-Szent-Gergelyről nevezett

örm. cath. árvaintézet

tulajdonát képező szolnok-dobokamegyei, jelenleg tagosítás alatt álló

czoptelki 38. tjkvi birtoka,

mely az 1883. évi catast. felmérés szerint áll: 158 hold 1528 öl szántóból, 9 hold 950 öl kertekből, 64 hold 649 öl rétből, 1 hold 1576 öl szőlőből, 4 hold 969 öl legelőből, összesen 239 hold 872 ölből, nyolcz, összesen 187 napot szolgáló curialistából, kényelmes, a mult évben helyreállított lakház, köből épült csür, istállóból, a 153 hold 1176 öl erdők kivételével, 1890. év áprl 24. napjától kezdve hat, esetleg több évre

haszonbérbe adandó.

Értekezhetni ez iránt az árvaintézet jogtanácsosa, ügyvéd Voith Miklóssal Szamosujvártt. (252)1—3

Szamosujvártt, 1889. octóber 6.

Szám: 4066—1889. polg. (253)1—3

Hirdetmény. Bokros Eleknek mint a br. Bánffy Albert által alapított hitbizományok gondnokának és kiskoru gróf Teleki Imre gondnokának a kecskeháti összes birtokossággal és ottani italmérési jog arányosításáért folyamatba tett arányperében határ tagosításánál megengedésért benyújtott kérelme tárgyalására határnapul kitűzetik folyó év november hó 18-ik napjának d. e. 10 órája tüzetett ki Kecsehátán a helyszínére. Hova összes érdekelt azzal idéztetnek, hogy kitett határnapig a keresetlevél a községi előljáróság, illetve kir. törvényszéknél megtekinthető. — A deési kir. törvényszéknek 1889. évi október hó 8-án tartott üléséből. — Bárány, h. kir. trszéki elnök. Kovács, jegyző.

Szám: 3231—1889. polg. (254)1—3

Hirdetmény. Bokros Béla ügyvéd által képviselt özv. Sándor Jánosné Desseffy Annának a dobrocseinai összes birtokosság ellen a dobrocseinai határ tagosításának megengedéséért benyújtott kérelme tárgyalására határnapul kitűzetik folyó év november hó 18-ik napjának d. e. 10 órája Dobrocseinán a helyszínére. Hova összes érdekelt az értesítéssel idéztetnek megjelenni, hogy a kérés vonatkozó példányai a községi előljáróság, illetve kir. törvényszéknél megtekinthetők. — A deési kir. törvényszéknek 1889. évi október hó 8-án tartott üléséből. — Bárány, h. kir. trszéki elnök. Kovács, jegyző.

223. szám. 1889.

(2551—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a deési kir. járásbíróság 2297., 2298., 2299. és 2300. számú végzése által Landauer és Weidmann végrehajtók javára Plihal Ferencz ellen négy ügyben, 40,000 frt tőke, ennek 1889. évi július hó 24. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 273 frt 84 kr. perköltségkövetelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 552 frt 40 krra becsült házi butorok, berendezések, üvegnekemük, ágynemük, tűzi- és kifaragott épületfák stbből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a 2476., 2477., 2478. és 2479. 1889. polg. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Kaczkón alperes házánál leendő eszközzésére, 1889-ik év október hó 28-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint kifizetendő.

Kelt Deésen, 1889-ik évi október hó 9-ik napján.

Br. Pöllnitz Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

MEGJELENT

s Gálócsi Samu könyvtárus által kapható:

„VISSZAEMLEKEZÉSEK.”

1830—1850.

Irta KOVÁCS SAMU.

Ára 1 forint.

Ezen visszaemlékezések egy oly korra vezetnek vissza, — mondja a szerző az előszóban — midőn mind szellemi, mind anyagi tekintetben napjainktól egészen eltérő elveket követtek, törekvéseket ismertek és vágyakat ápoltak. Saját élményei, tapasztalatai és ténykedései emlékét költi fel e nagykorosak tördelt rajzainak most ragyogó, majd sötét, de mindig nagyjelentőségű keretében. — Felkeresi visszaemlékezései halvány fényénél a nemzeti közszellem fejlődésének első kezdetét; tárgyalja az érvényre emelkedett szabad eszmék forrongó küzdelmeit; elkíséri, ott van az ezekért folytatott harcokban és a nagy nemzeti bukás sirhantján egy szebb, egy boldogabb jövőnek vigasztaló reményével, törhetlen hitével áll meg.

Ezen műre vonatkozólag írja a komoly „Pesti Napló”, hazánk e nagytekinélyű lapja:

Egy tizíves kis kötet jelent meg Deésen, Kovács Samunak tollából. Eleven, érdekes visszaemlékezések, élvezhető formába öntve, s a mennyiben mindaz, a mit benne összehordva látnunk, egyrészt a szerző saját- s impressiókban hiven megőzött emléke, másrészt a nemzeti közszellem fejlődésének kezdetéből vett számos érdekes adat és így a helyinél tágabb körű érdeklődésre is számot tarthat. Az érdekes kis kötetből közlünk két fejezetet.” (VII. XI.)

1830—1850.

DEÉS VÁROSA ÉS A MEGYE TÖRTÉNETE.

DÓCZY és FARSANG

nagy butorraktára

Deés, főtér, Európa-szálloda alatt.

Ajánljuk a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ujonnan berendezett és a legmagasabb igényeknek is megfelelő

BUTORRAKTÁRUNKAT,

melyben a legjutányosabb árban kaphatók sajátgyártmányu butorok, Salon-, ebédlő- és hálószoba berendezések, ottoman, divan, lószőr-, afrik- és sigras matrácok, a legegyszerűbbtől a legfinomabbig. — Minden nagyságu konzul és fali-tükrök, olajnyomatú képek, hajlított nád- és faületű székek, festett butorok a legnagyobb választékban.

Ajánljuk továbbá jól berendezett

asztalos üzletünket,

hol mindennemű épület munkák a legjutányosabb árban elkészíttetnek.

(245)3—4

Mély tisztelettel

DÓCZY és FARSANG.

asztalos és kárpitos.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK GYORSAN ÉS PONTOSAN TELJESÍTETNEK.